

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102006/B/2022/36122167771423492

PRÁVNE ASPEKTY PREVÁDZKOVANIA
UBYTOVACIEHO ZARIADENIA

Bakalárska práca

2022

Tímea Brhlíková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

PRÁVNE ASPEKTY PREVÁDZKOVANIA
UBYTOVACIEHO ZARIADENIA

Bakalárska práca

Študijný program: podnikanie v cestovnom ruchu a službách

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra obchodného práva

Vedúci záverečnej práce: JUDr. Lenka Vačoková, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú prácu „*Právne aspekty prevádzkovania ubytovacieho zariadenia*“ vypracovala samostatne pod vedením svojej školiteľky JUDr. Lenky Vačokovej, PhD. a že som uviedla všetku použitú literatúru.

.....
Miesto a dátum

.....
Tímea Brhlíková

ABSTRAKT

BRHLÍKOVÁ, Tímea: *Právne aspekty prevádzkovania ubytovacieho zariadenia*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra obchodného práva. – Vedúci záverečnej práce: JUDr. Lenka Vačoková, PhD. – Bratislava: OF, 2022, počet strán 43.

Hlavným cieľom záverečnej bakalárskej práce bolo poukázať na podmienky definované legislatívou Slovenskej republiky týkajúce sa založenia a prevádzkovania ubytovacieho zariadenia.

Práca je rozdelená na štyri kapitoly. V prvej kapitole sme sa venovali definovaniu pojmov podnikanie, podnikateľ a podnik za pomoci odbornej literatúry a platných legislatívnych noriem. Analyzovali sme živnostenský zákon, ktorý vymedzuje podnikanie na základe živnostenského oprávnenia a taktiež jednotlivé povinnosti prevádzkovateľov ubytovacích zariadení. Druhá kapitola práce definuje hlavné a parciálne ciele. Tretia kapitola popisuje použité metódy skúmania a metodiku práce. V poslednej časti práce sme sa venovali charakteristike troch rozdielnych ubytovacích zariadení. Použili sme metódu rozhovoru na získanie informácií od subjektov, ktoré sa týkali jednotlivých procesov založenia zariadení a aplikácie právnych noriem do praxe.

Výsledkom práce sú spracované informácie, ktoré sme získali prostredníctvom rozhovorov s majiteľom penziónu, prevádzkovateľom hotela a majiteľkou apartmánového domu. Zistené poznatky sa týkajú aplikácie právnych predpisov do praxe, teda ich relevantnosti a splniteľnosti v praxi.

Kľúčové slová: živnosť, živnostenský zákon, podnikanie, ubytovacie zariadenie

ABSTRACT

BRHLÍKOVÁ, Tímea: *Legal aspects of the operation of the accommodation facility*. – University of Economics in Bratislava. The faculty of Commerce; Department of Commercial law. – Supervisor: JUDr. Lenka Vačoková, PhD. – Bratislava: OF, 2022, number of pages 43.

The main aim of the bachelor's thesis is to identify the conditions defined by the legislation of the Slovak Republic related to the establishment and provision of accommodation services.

The thesis divides into four chapters. The first chapter focuses on the definition of key terms with the use of literature and applicable legal framework. For this thesis, the author analysed the trade law defining entrepreneurship based on the specific right to practice and particular obligation of the accommodation owner. The second chapter specifies the main and partial research objectives. The third chapter speaks about research methods and methodology. The last part of the thesis focuses on the characteristics of the three types of accommodations. Accommodation owners have been interviewed to gain the information. The inquired information covered processes related to the establishment of the business and implementation of legal norms in practice.

The result of the thesis is analyzed information that we obtained through interviews with the owner of the guest-house, the hotel manager, and the owner of the apartment house. The findings relate to the implementation of legislation in practice, thus their relevance and enforceability in practice.

Key words: trade, trader, Trade Licensing Act, business, accommodation facilities

Obsah

Úvod.....	8
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1. Relevantné právne predpisy pre prevádzkovanie ubytovacieho zariadenia v Slovenskej republike.....	9
1.2. Právna úprava podľa Obchodného zákonníka	9
1.1.1. Podnikanie	10
1.1.2. Podnik	11
1.1.3. Podnikateľ.....	11
1.3. Živnostenské podnikanie.....	12
1.1.4. Založenie živnosti	13
1.4. Kategorizácia ubytovacích zariadení	16
1.5. Vnútorne prostredie ubytovacích zariadení	18
1.1.5. Prevádzkový poriadok	19
1.6. Daňové povinnosti	21
2. Ciele práce	23
3. Metodika práce a metódy skúmania	24
4. Výsledky práce a diskusia.....	25
4.1. Charakteristika ubytovacích zariadení	25
4.1.1. Penzión Gápel'	25
4.1.2. Hotel Saffron.....	26
4.1.3. Vila Anna.....	27
4.2. Realizácia rozhovorov.....	28
4.3. Návrhy a odporúčania	38
Záver	40
Zoznam použitej literatúry	42

Úvod

Právo ovplyvňuje aj náš každodenný život, nie len ten podnikateľský. V našej záverečnej práci sme sa venovali tým právnym predpisom, ktoré konkrétne ovplyvňujú podnikanie v oblasti poskytovania ubytovacích služieb. Zamerali sme sa na právne predpisy, ktoré definujú proces vzniku a následne aj prevádzku ubytovacieho zariadenia na území Slovenskej republiky.

V prvej kapitole sme definovali základné právne predpisy, ktoré sa týkajú založenia a prevádzkovania ubytovacieho zariadenia. Charakterizovali sme základné pojmy ako podnikanie, podnikateľ a podnik. Bližšie sme sa venovali živnostenskému oprávneniu, ktoré je potrebné pre podnikanie v oblasti hotelierstva. Definovali sme taktiež povinnosti prevádzkovateľa, ktoré upravujú vybrané právne predpisy.

V druhej kapitole sme si stanovili hlavný cieľ práce, a to poukázanie na právne podmienky založenia a prevádzky ubytovacieho zariadenia. Hlavný cieľ sme dosiahli v dôsledku plnenia stanovených parciálnych cieľov. V tretej kapitole sme charakterizovali metódy získavania a spracovania údajov. Využili sme metódu rozhovoru s majiteľom penziónu, prevádzkovateľom hotela a majiteľkou apartmánového domu. Položili sme im 14 otázok, ktoré sme následne spracovali.

V štvrtej kapitole sme sa venovali charakteristike vybraných ubytovacích zariadení a následne spracovaniu informácií získaných pomocou rozhovoru. Rozhovor bol zameraný na overenie znalostí respondentov o jednotlivých právnych normách, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Taktiež nás zaujímalo, či sú legislatívne podmienky prevádzkovania ubytovacích zariadení nastavené správne, a teda či pozitívne ovplyvňujú fungovanie zariadení. Na základe získaných informácií sme vytvorili návrhy, ktoré by podľa nášho názoru mohli prispieť k zlepšeniu nedostatkov.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Rozhodnúť sa pre podnikanie v oblasti prevádzkovania ubytovacieho zariadenia predstavuje v prvom rade vypracovanie podnikateľského plánu. Pred začatím realizácie daného podnikateľského zámeru je nutné oboznámenie sa s príslušnou legislatívou a povinnosťami, ktoré sa vzťahujú na prevádzkovateľa ubytovacieho zariadenia.

1.1. Relevantné právne predpisy pre prevádzkovanie ubytovacieho zariadenia v Slovenskej republike

Právny poriadok Slovenskej republiky vymedzuje právne predpisy, ktoré definujú základné podmienky týkajúce sa podnikania v cestovnom ruchu. V oblasti hotelierstva sú relevantné právne predpisy:

- Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len Obchodný zákonník),
- Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v platnom znení – hlavným vykonávacím predpisom je vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia,
- Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení,
- Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v platnom znení,
- Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu v platnom znení,
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v platnom znení.

Existujú aj ďalšie právne normy, ktoré dopĺňujú pravidlá podnikania v oblasti poskytovania ubytovacích služieb.

1.2. Právna úprava podľa Obchodného zákonníka

Slovenský právny poriadok definuje základné pravidlá a podmienky podnikania. Poznáme dve hlavné oblasti, do ktorých sa zaraďujú osobitné právne odvetvia, a to verejná

a súkromná oblasť. Zmiešané právne odvetvie ako ďalšia oblasť spája verejné a súkromné právo.¹

Osobitou časťou súkromného práva je obchodné právo, ktoré upravuje právne postavenie podnikateľov, vzťahy do ktorých podnikatelia vstupujú pri podnikateľských činnostiach a iné vzťahy, ktoré súvisia s podnikaním. Primárnym prameňom obchodného práva je Obchodný zákonník.

V ustanovení § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka je upravené postavenie podnikateľa - živnostníka ako jedného z viacerých druhov podnikateľov. „*Status podnikateľa je pre osoby, ktoré majú živnostenské oprávnenie podmienené aj výkonom podnikateľskej činnosti, na ktorú sú opravení.*“²

V oblasti podnikania považujeme za tri najpoužívanejšie pojmy podnikanie, podnik a podnikateľ.

1.1.1. Podnikanie

Podľa § 2 ods. 1. Obchodného zákonníka je podnikanie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosahovania zisku.

Zákon charakterizuje päť znakov, ktoré musia byť súčasne splnené, aby bola daná činnosť považovaná za podnikateľskú. O podnikaní nemôžeme hovoriť, ak absentuje jeden zo znakov.³

Pod samostatným vykonávaním podnikateľskej činnosti rozumieme, že riadenie a rozhodovanie podnikateľa o záležitostiach súvisiacich s podnikaním nie je podriadené žiadnemu ďalšiemu subjektu. Za sústavné podnikanie nemožno považovať iba nepretržitú podnikateľskú činnosť, nakoľko toto kritérium spĺňajú aj sezónne či na istý čas prerušené činnosti. Podstatou je opakované vykonávanie danej činnosti. Náhodné alebo príležitostné vykonávanie podnikateľskej činnosti nespĺňa znak sústavnosti. Podnikanie vo vlastnom mene znamená, že podnikateľ koná pod vlastným, teda obchodným menom, ktoré je považované za identifikačný znak každého podnikateľa, ktorý podnikateľa diferencuje od iných subjektov.⁴

¹ ŠMIHULA, D. Teória štátu a práva. Bratislava : EPOS, 2010. s. 196. ISBN 978-80- 8057-854-1.

² PATAKYOVÁ, Mária. Obchodný zákonník: komentár. 3. vyd. Praha: C.H. BECK, 2010, s. 10. ISBN 978-80-7400-314-1.

³MAGUROVÁ, Hana, Katarína BARTALSKÁ, Matej HORVAT, Marián KROPAJ a Mária VETERNÍKOVÁ. Základy práva v cestovnom ruchu pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. s. 54. ISBN 978-80-8168-491-3.

⁴ OVEČKOVÁ, Oľga. Obchodný zákonník: komentár. 3. dopl. a preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012. s. 34. ISBN 978-80-8078-434-8.

Podnikateľ vykonáva podnikateľskú činnosť na vlastnú zodpovednosť, pričom tento znak definuje prítomnosť podnikateľského rizika. Na základe systému riadenia daného podniku môže byť okrem podnikateľa určená aj iná zodpovedná osoba, ako napríklad členovia štatutárneho či kontrolného orgánu. Hlavným cieľom podnikania je predovšetkým dosahovanie zisku. Tento znak je naplnený aj v prípade, kedy nie je vykázaný kladný hospodársky výsledok, avšak podnikateľská činnosť musí byť aktívne zameraná na dosahovanie zisku.⁵

1.1.2. Podnik

Podnikatelia vykonávajú podnikateľské činnosti v rámci svojho vlastného podniku. Podnik je definovaný ako súbor viacerých zložiek, ktoré vytvárajú hodnotu podniku. A to konkrétne **hmotné** zložky, ako napríklad stroje, materiál či nehnuteľnosti. Súčasťou podniku sú v prípade, ak ich podnikateľ vlastní a sú potrebné k prevádzkovaniu daného podniku. Ďalšími zložkami sú **osobné**, kam zaraďujeme odbornú úroveň manažmentu a kvalifikačnú úroveň zamestnancov. S podnikom súvisia aj **nehmotné** zložky, pri ktorých je rovnako ako pri hmotných zložkách nevyhnutné ich vlastníctvo podnikateľom a potreba pri prevádzkovaní podniku. V prípade, že tieto dve podmienky nie sú splnené, dané zložky sa nemôžu považovať za súčasť podniku. Príkladom tejto skupiny je obchodné meno podniku, obchodné tajomstvo a vynálezy.⁶

1.1.3. Podnikateľ

Podnikateľom môže byť fyzická a rovnako aj právnická osoba, ktorá podniká. Definíciu nájdeme v § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Na základe tohto ustanovenia je podnikateľom:

- a) „osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.“⁷

⁵ PATAKYOVÁ, Mária. Obchodný zákonník: komentár. 3. vyd. Praha: C.H. BECK, 2010, s. 9. ISBN 978-80-7400-314-1.

⁶ OVEČKOVÁ, Oľga. Obchodný zákonník: komentár. 3. dopl. a preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012. s. 50. ISBN 978-80-8078-434-8.

⁷ § 2, ods. 2 Obchodného zákonníka

Pri diferenciacii podnikateľov je dôležitá ich identifikácia. Na to nám slúži obchodné meno, teda názov, pod ktorým sú vykonávané právne úkony podnikateľom. Ďalej podnikateľov rozlišujeme na základe sídla, miesta podnikania, ktoré je zapísané v obchodnom alebo živnostenskom registri. Identifikačné číslo, číselný kód, ktorý priraduje orgán štatistiky, taktiež slúži na odlišenie podnikateľov. Podnikatelia sú povinní na svojich obchodných dokumentoch uviesť spomenuté identifikačné znaky a taktiež označenie registra, v ktorom je daný podnikateľ zapísaný spolu s číslom zápisu.⁸

Pri podnikaní v oblasti ubytovacích služieb je nevyhnutné získanie živnostenského oprávnenia. V ďalšej časti sa budeme venovať charakteristike živnosti, jej založeniu a typom, ktoré sa viažu k založeniu a prevádzke ubytovacieho zariadenia.

1.3. Živnostenské podnikanie

Živnosť je forma podnikania, kedy majú fyzické a právnické osoby právo vykonávať určité činnosti, pričom je nevyhnutné splniť vopred určené podmienky. Podmienky prevádzkovania podnikateľskej činnosti sú zakotvené v živnostenskom zákone. V ustanovení podmienok potrebných na získanie živnostenského oprávnenia spočíva hlavný rozdiel medzi predmetom úpravy živnostenského zákona a predmetom úpravy Obchodného zákonníka, ktorý upravuje postavenie podnikateľov a ich vzájomné obchodné vzťahy.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len živnostenský zákon) je základným verejno-právnym predpisom, ktorý určuje podmienky odbornej a inej spôsobilosti pre fyzické aj právnické osoby, ktoré chcú podnikáť na základe živnostenského oprávnenia na území Slovenskej republiky.⁹

Ustanovenie § 2 živnostenského zákona definuje živnosť ako sústavnú činnosť, ktorá je prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia materiálneho pozitívneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom. Po splnení všetkých kritérií, môžeme danú činnosť pokladať za živnosť.

Živnostenský zákon popisuje taktiež činnosti, ktoré nie sú živnosťou aj napriek tomu, že by podľa Obchodného zákonníka mohli byť považované za podnikanie. Ide napríklad

⁸HOLUB, Dušan, Lenka VAČOKOVÁ, Martin WINKLER, Lujza JURKOVIČOVÁ, Mária VETERNÍKOVÁ, Marián KROPAJ, Hana MAGUROVÁ a Andrea SLEZÁKOVÁ. Základy práva pre ekonómov. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2021. s. 55. ISBN 978-80-571-0416-2.

⁹ KEVULA, Jozef. Živnostenský zákon: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) s komentárom. Poradca. Žilina: Poradca, 2021, 26(3). s. 10. ISSN 1335-1583.

o činnosti, ktoré sú vyhradené štátu alebo právnickej osobe podľa osobitného právneho predpisu. V ustanovení § 3 ods. 1 sa uvádza, že využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti, ktorá môže byť chránená zákonom č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov sa nepovažuje za živnosť. Rovnako sa za živnosť podľa tohto ustanovenia nepovažuje napríklad vykonávanie liečiteľskej činnosti.¹⁰

Negatívne vymedzenie živnosti popisuje činnosti, ktoré nie sú živnosťou. Patria sem činnosti, ktoré síce spĺňajú znaky živnosti, no sú v rozpore s dobrými mravmi. Za živnosť sa nepovažuje ani predaj spracovaných resp. nespracovaných rastlinných či živočíšnych výrobkov, ktoré sú výsledkom vlastnej pestovateľskej resp. chovateľskej činnosti.¹¹

Činnosti, ktoré sú spojené s prenájomom nehnuteľností upravuje § 4 ods. 1 živnostenského zákona. Tieto činnosti sú považované za živnosť len v prípade, ak sú okrem základných služieb spojených s prenájomom, teda vykurovaním či odvozom odpadu poskytované aj iné služby, napríklad hotelové služby.¹²

V § 5 živnostenského zákona sú definované oprávnené osoby, ktoré môžu prevádzkovať živnosť za predpokladu, že spĺňajú stanovené podmienky. Môže ísť o fyzické osoby, teda živnostníkov a rovnako aj o právnické osoby. Zákon taktiež nerobí rozdiely medzi slovenskou a zahraničnou fyzickou alebo právnickou osobou. Vzhľadom na to, môže zahraničná osoba na území Slovenska prevádzkovať živnosť aj napriek tomu, že jej bydlisko alebo sídlo nie je na území Slovenskej republiky. Živnostenský zákon v ustanovení § 5a deklaruje platnosť zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá je ustanovená osobitným zákonom. V súlade s touto zásadou, ktorá sa týka najmä pracovnoprávných vzťahov, sa zakazuje diskriminácia osôb kvôli pohlaviu, viere, veku, sexuálnej orientácii, jazyku alebo farbe pleti.¹³

1.1.4. Založenie živnosti

V ustanovení § 6 živnostenského zákona sú upravené všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými a právnickými osobami bez ohľadu na to, aká činnosť má byť predmetom živnosti.

¹⁰ KEVULA, Jozef. Živnostenský zákon: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) s komentárom. Poradca. Žilina: Poradca, 2021, 26(3). s. 22. ISSN 1335-1583.

¹¹ VETERNÍKOVÁ, Mária, Dušan HOLUB, Marián KROPAJ, Hana MAGUROVÁ, Andrea SLEZÁKOVÁ, Martin WINKLER a Michal HUTTA. Základy obchodného práva pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 73. ISBN 978-80-8168-727-3.

¹² KEVULA, Jozef. Živnostenský zákon: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) s komentárom. Poradca. Žilina: Poradca, 2021, 26(3). s. 52. ISSN 1335-1583.

¹³ KEVULA, Jozef. Živnostenský zákon: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) s komentárom. Poradca. Žilina: Poradca, 2021, 26(3). s. 52,54. ISSN 1335-1583.

Fyzická osoba musí mať 18 rokov, byť spôsobilá na právne úkony a bezúhonná. Pri právnickej osobe musia byť taktiež dodržané všetky všeobecné podmienky, ktoré sa viažu na fyzickú osobu. V tomto prípade sa kladú na fyzickú osobu alebo osoby, ktoré predstavujú štatutárny orgán danej právnickej osoby. Avšak, bezúhonnosť je nutná aj pri samotnej právnickej osobe. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti platia pri osobe vedúceho podniku zahraničnej osoby a taktiež pri osobe vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby.

Živnostenský zákon v § 7 upravuje osobitné podmienky prevádzkovania živnosti, ktoré sa odlišujú podľa druhu živnosti, pričom sa spájajú predovšetkým s odbornou spôsobilosťou. V prípade právnickej osoby musí dané podmienky spĺňať zodpovedný zástupca.

Remeselné živnosti sú upravené v ustanovení § 20 živnostenského zákona. Podmienkou prevádzkovania je nielen splnenie všetkých všeobecných podmienok, ale predovšetkým naplnenie podmienky odbornej spôsobilosti, ktorá bola získaná vyučením v danom odbore. A teda je nutné sa preukázať výučným listom. Ďalším typom sú viazané živnosti, pri ktorých je nevyhnutná odborná spôsobilosť, ktorá bola získaná inak ako vyučením v odbore. Preukázanie odbornej alebo inej spôsobilosti sa nevyžaduje pri voľnej živnosti, kedy záujemca musí preukázať iba splnenie všeobecných podmienok.¹⁴

Podľa § 10 živnostenského zákona vzniká oprávnenie prevádzkovať živnosť dňom ohlásenia právnickým osobám, ktoré už sú zapísané v obchodnom registri, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú a fyzickým osobám, ktoré majú bydlisko v členskom štáte Európskej únie alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. *„Fyzickým osobám s bydliskom v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo zmluvným štátom Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ktoré nemajú udelený pobyt na území Slovenskej republiky, vzniká živnostenské oprávnenie najskôr dňom udelenia povolenia na pobyt na území Slovenskej republiky.“*¹⁵ V prípade ak je v živnostenskom ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, oprávnenie prevádzkovať živnosť začína týmto dňom. Deň ohlásenia označuje deň, kedy má ohlásenie všetky náležitosti určené živnostenským zákonom. Zahraničným osobám sa po splnení

¹⁴ Tamtiež, s. 79.

¹⁵ § 10 ods. 1 živnostenského zákona

stanovených podmienok vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení ešte pred zápisom do obchodného registra, ak to živnostenský zákon neustanovuje inak.¹⁶

Pri vybavovaní živnosti je prvým krokom ohlásenie živnosti na miestne príslušnom živnostenskom úrade, ktoré je určené na základe trvalého pobytu žiadateľa. Je potrebné vyplniť formulár na ohlásenie živnosti, v ktorom podľa § 45 ods. 2 živnostenského zákona „slovenská fyzická osoba uvedie:

- a) meno a priezvisko, akademický titul, bydlisko, rodné priezvisko, štátnu príslušnosť, miesto narodenia, pohlavie, rodné číslo a údaj, či jej súd alebo správny orgán uložil zákaz činnosti týkajúci sa prevádzkovania živnosti,
- b) obchodné meno,
- c) predmet podnikania,
- d) identifikačné číslo organizácie, ak jej bolo pridelené,
- e) miesto podnikania,
- f) adresy prevádzkarní, ak sú zriadené,
- g) dobu podnikania, ak zamýšľa prevádzkovať živnosť po dobu určitú,
- h) deň začatia živnosti, ak zamýšľa prevádzkovať živnosť neskorším dňom ako dňom ohlásenia.

Slovenská právnická osoba v ohlásení uvedie:

- a) obchodné meno, sídlo, právnu formu, ako aj osobné údaje osoby alebo osôb, ktoré sú jej štatutárnym orgánom, spôsob, akým budú za právnickú osobu konať,
- b) identifikačné číslo,
- c) predmet podnikania,
- d) adresy prevádzkarní, ak sú zriadené,
- e) dobu podnikania, ak zamýšľa prevádzkovať živnosť po dobu určitú,
- f) deň začatia živnosti, ak ide o právnickú osobu podľa § 10 ods. 1 a ak zamýšľa prevádzkovať živnosť neskorším dňom ako dňom ohlásenia.“¹⁷

Žiadateľ živnostenského oprávnenia musí taktiež uhradiť správny poplatok. Za každú voľnú živnosť je stanovený poplatok 5 eur a za každú remeselnú alebo viazanú živnosť je výška poplatku 15 eur. V prípade ohlasovania živnosti elektronicky sa poplatok za voľné živnosti neplatí a za remeselné a viazané živnosti je poplatok znížený na 7,50 eur.

¹⁶ VETERNÍKOVÁ, Mária, Dušan HOLUB, Marián KROPAJ, Hana MAGUROVÁ, Andrea SLEZÁKOVÁ, Martin WINKLER a Michal HUTTA. Základy obchodného práva pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 78. ISBN 978-80-8168-727-3.

¹⁷ § 45 ods. 2 živnostenského zákona

V ustanovení § 46 živnostenského zákona sa uvádzajú náležitosti, ktoré je nutné preukázať pri ohlasovaní jednotlivých druhov živností. Záujemca je povinný pri ohlasovanej remeselnej alebo viazanej živnosti preukázať odbornú spôsobilosť alebo odbornú spôsobilosť jej zodpovedného zástupcu a taktiež oprávnenie užívať nehnuteľnosť, ktorú uviedol ako miesto podnikania, ak je adresa tohto miesta nezhoduje s adresou miesta bydliska. Ďalej je nutné pripojiť vyhlásenie zodpovedného zástupcu o tom, že záujemca nie je členom žiadneho kontrolného orgánu právnickej osoby, že mu v posledných troch rokoch nebolo zrušené živnostenské oprávnenie a taktiež, že nemá súdom uložený zákaz činnosti, ktorý sa týka prevádzkovania danej živnosti. Pripojí taktiež súhlas zodpovedného zástupcu s ustanovením do funkcie a výpis z registra osôb, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky a na ktoré sa vzťahuje podmienka bezúhonnosti podľa živnostenského zákona.¹⁸

Ak by sme sa rozhodli prevádzkovať ubytovacie zariadenie bez poskytovania pohostinských činností, resp. podnikat' v oblasti ubytovacích služieb s poskytovaním prípravy a predaja jedál, nápojov hosťom v zariadeniach s kapacitou do desať lôžok, stačilo by získať oprávnenie na prevádzkovanie voľnej živnosti. S touto oblasťou podnikania súvisia taktiež viazané živnosti, na ktoré by musel získať oprávnenie na podnikanie záujemca, ktorý by v ubytovacích zariadeniach prevádzkoval aj pohostinské činnosti. V takomto prípade musí záujemca splniť okrem všeobecných podmienok aj podmienku odbornej spôsobilosti.

1.4. Kategorizácia ubytovacích zariadení

Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried (ďalej len vyhláška), bola zrušená s účinnosťou 18.2.2021.

Výhrady voči vyhláške existovali už hneď po tom, ako bola uvedená do praxe. Majitelia boli oprávnení sami rozhodovať o zaradení svojho ubytovacieho zariadenia do príslušných kategórií a tried. Udeľovanie hviezdíčiek, napríklad pred otvorením hotela, nepodliehalo žiadnej kontrole. Následne však mohla kontrolu vykonať Slovenská obchodná inšpekcia, v ktorej kompetenciách bolo aj kontrolovanie splnenia podmienok, ktoré určovala vyhláška. Ďalším nedostatkom vyhlášky boli nepresné miesta v charakteristikách jednotlivých

¹⁸ VETERNÍKOVÁ, Mária, Dušan HOLUB, Marián KROPAJ, Hana MAGUROVÁ, Andrea SLEZÁKOVÁ, Martin WINKLER a Michal HUTTA. Základy obchodného práva pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 81. ISBN 978-80-8168-727-3.

kategórií ubytovacích zariadení. Pri charakteristike kategórie „boutique hotel“ napríklad nebol presne stanovený počet izieb.¹⁹

Išlo o jeden z najstarších predpisov v rámci európskych krajín, ktorý určoval klasifikáciu ubytovacích zariadení. Vzhľadom na skutočnosť, že sa hotelový priemysel vyvíja veľmi rýchlo dopredu a spolu s ním sa menia aj požiadavky hostí, je neadekvátne, aby kvalitu služieb a prívetivosť personálu určovala norma.

Na základe týchto problematických miest bola vyhláška po viac ako dvanástich rokoch zrušená. Asociácia hotelov a reštaurácií Slovenska (ďalej len ASHR), organizácia, ktorá zastupuje členské subjekty, uvítala zrušenie vyhlášky, nakoľko zastáva názor, že ide o zastaralú vyhlášku, ktorá nezohľadňovala skutočné potreby. Generálny manažér ASHR Marek Harbulák na túto tému uviedol: *„Vyhláška prikazovala ubytovacím zariadeniam vybavenie a služby, pričom tieto požiadavky nemali nič spoločné s potrebami turistov a hostí. Ide o prílohy vyhlášky, ktoré určovali povinné vybavenie a zabezpečenie služieb pre ubytovacie zariadenia, pričom niektoré požiadavky išli často do zbytočných detailov. Mnohé z týchto povinností nevychádzali z reálnych potrieb či očakávaní hostí, ale slúžili skôr kontrole. Vyhláška bola zastaraná a jej zrušenie je len formálne.“*²⁰

Ochrana spotrebiteľa nie je zrušením vyhlášky nijako ohrozená. Rovnako zrušenie vyhlášky nemá vplyv na kvalitu poskytovaných služieb v ubytovacích zariadeniach. Majitelia a prevádzkovatelia ubytovacích zariadení musia naďalej dodržiavať ostatné povinnosti, ktoré vyplývajú zo zákonov a vyhlášok, ktorých úlohou je chrániť práva spotrebiteľov.

ASHR sa niekoľko rokov snaží o zavedenie jednotného klasifikačného systému Hotelstars Union, ktorý dnes funguje v sedemnástich európskych krajinách. Aktivita ASHR vyústila k zrušeniu vyhlášky o kategorizácii ubytovacích zariadení, čo predstavuje prvý krok k implementovaniu transparentného, moderného a zrozumiteľného systému označovania hviezdikami. Systém sa neustále vyvíja, reaguje na aktuálne trendy v oblasti cestovného ruchu a tak naplňa neustále sa meniace očakávania hostí a turistov.

¹⁹ ŠENKOVÁ, Anna. KATEGORIZÁCIA A KLASIFIKÁCIA UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ NA SLOVENSKU – MINULOSŤ, SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ. In: Mladá veda. [online]. Prešov: UNIVERSUM, spol. s r. o., jún 2020, roč. 8, č. 1, s. 41-42. ISSN 1339-3189. Dostupné na: https://www.mladaveda.sk/casopisy/2020/01/01_2020_04.pdf

²⁰ Hoteliéri vítajú zrušenie kategorizácie ubytovania. Chcú transparentnejší systém. In: Pravda. [online]. 9.2.2021. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/577434-hoteliери-vitaju-zrusenie-kategorizacie-ubytovania-chcu-transparentnejši-system/>

Aj napriek tomu, že momentálne majiteľom a prevádzkovateľom ubytovacích zariadení odpadli viaceré povinnosti súvisiace s kategorizáciou zariadenia a jeho vybavenia, zodpovedné osoby za prevádzku zariadení musia naďalej dodržiavať mnoho ďalších povinností.

1.5. Vnútorne prostredie ubytovacích zariadení

Osoba zodpovedná za prevádzku ubytovacieho zariadenia je povinná zabezpečiť, aby dané ubytovacie zariadenie spĺňalo požiadavky, ktoré upravuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v platnom znení (ďalej len zákon o verejnom zdraví). Prevádzkovateľ zariadenia je povinný splniť stanovené požiadavky na vnútorné prostredie, priestorové usporiadanie, vybavenie a funkčné členenie. Hlavným vykonávacím predpisom je vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia (ďalej len vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov). Vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov definuje požiadavky na vybavenie, vetranie, upratovanie zariadení. Rovnako stanovuje povinnosť vypracovania prevádzkového poriadku a jeho náležitosti.

Ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o verejnom zdraví upravuje vnútorné prostredie budov určených pre verejnosť, v zmysle udelenia povinností prevádzkovateľom takýchto budov. Prevádzkovatelia sú povinní zabezpečiť kvalitu vnútorného ovzdušia danej budovy tak, aby sa minimalizovalo riziko prítomnosti fyzikálnych, chemických, biologických a iných zdraviu škodlivých faktorov.

Zariadenie, ktoré slúži predovšetkým na ubytovanie musí mať podľa § 10 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov *„zabezpečené dostatočné množstvo tečúcej pitnej vody a tečúcej teplej vody. Svetlá výška izby ubytovacieho zariadenia musí mať najmenej 2 400 mm, odporúča sa 2 600 mm.“*²¹

V ubytovacích zariadeniach pre cestovný ruch sa zriaďuje:

- a) *„priestor na vypranie osobnej bielizne a odevov a primerane aj oddelený priestor na sušenie a žehlenie osobnej bielizne a odevov s možnosťou vetrania, ak pranie osobnej bielizne a odevov nie je zabezpečené iným spôsobom,*

²¹ § 9 ods. 1,2 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov

- b) *uzavretý priestor na uloženie potrieb na upratovanie vybavený výlevkou s prívodom tečúcej pitnej vody a tečúcej teplej vody a skrinkou na odkladanie čistiacich a dezinfekčných prostriedkov so zabezpečením vetrania.*²²

V ubytovacích zariadeniach pre cestovný ruch sa zriaďuje:

- a) *„priestor na uskladnenie inventára a uzavretý priestor na oddelené skladovanie čistej a použitej bielizne s možnosťou vetrania,*
- b) *uzavretý priestor s možnosťou vetrania na uloženie predmetov občasnej potreby, ako sú kufre, sezónne odevy, vozíky.*²³

1.1.5. Prevádzkový poriadok

Pod pojmom prevádzkový poriadok rozumieme dokument, v ktorom sú bližšie charakterizované opatrenia, ktorých podstatou je znížiť riziká, ktoré sa môžu vyskytnúť v danom zariadení, a teda predovšetkým slúžia na ochranu verejného zdravia a zdravia zamestnancov.²⁴ Vzhľadom na čo je povinnosťou všetkých zamestnancov daný prevádzkový poriadok dodržiavať.

V zmysle § 21 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom zdraví je každý prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia povinný vypracovať prevádzkový poriadok, v ktorom sú uvedené potrebné náležitosti.

Prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia je povinný podať žiadosť príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie prevádzkového poriadku. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na dodatočné zmeny v rámci daného poriadku.²⁵

Podľa § 15 ods. 1 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov musí prevádzkový poriadok (ďalej aj poriadok) ubytovacieho zariadenia obsahovať:

- a) *„identifikačné údaje prevádzkovateľa ubytovacieho zariadenia,*
- b) *druh a spôsob poskytovania ubytovacích služieb,*
- c) *podmienky prevádzky, zásady bezpečnosti a ochrany zdravia ubytovaných a zamestnancov ubytovacieho zariadenia,*
- d) *spôsob skladovania a manipulácie s posteľnou bielizňou a frekvenciu jej výmeny,*
- e) *spôsob a frekvenciu bežného upratovania a celkového upratovania ubytovacieho zariadenia,*

²² § 10 ods. 1 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov

²³ Tamtiež, ods. 2

²⁴ § 2 ods. 1 písm. zc) zákona o verejnom zdraví

²⁵ § 21 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom zdraví

- f) *postup pri dezinfekcii a jej frekvenciu v zariadeniach na osobnú hygienu,*
- g) *postup pri zabezpečení ničenia živočíšnych škodcov,*
- h) *spôsob odstraňovania tuhého odpadu, frekvenciu vyprázdňovania odpadových nádob, ich čistenia a dezinfekcie.*
- i) *frekvenciu zisťovania prítomnosti alergénov roztočov.*²⁶

V príslušnom poriadku²⁷ je teda potrebné uviesť identifikačné údaje, v ktorých je bližšie špecifikovaný názov prevádzky, adresa a kontaktné údaje prevádzkovateľa.

Do nasledujúcej časti dokumentu sa uvádzajú informácie o type ubytovacieho zariadenia, spôsobe poskytovania služieb, kapacite zariadenia, spôsobe zabezpečenia stravovania. Súčasťou tejto časti je aj zoznam doplnkových služieb daného ubytovacieho zariadenia. Je nutné predložiť výkres dispozičného riešenia spolu s legendou, ktorý slúži na presný popis údajov o stavbe, akými sú umiestnenie stavby, počet podlaží, dispozičné riešenie priestorov, opis okolitých priestorov zariadenia ako je napríklad parkovisko, dvor, ihrisko.

V prevádzkovom poriadku sa ďalej uvádzajú presné počty podlaží spolu s počtom izieb a taktiež rozdelenie izieb podľa počtu lôžok na jednotlivých podlažiach. Vyžaduje sa aj podrobný opis vybavenia izieb a charakteristika zariadenia, ktoré je určené na osobnú hygienu. Rovnako je potrebné v dokumente definovať zdroje pitnej vody a tiež prípravu teplej úžitkovej vody, či ide o centrálnu alebo lokálnu prípravu, prípadne inú.

Ďalej, je potrebné uviesť, ako je riešené odkanalizovanie a vykurovanie v danom objekte. Nasledujúca časť dokumentu sa venuje popisu spôsobu uskladňovania a manipulácie s posteľnou bielizňou, v ktorej sa uvádza miesto skladovania čistej a špinavej bielizne. S čím sa viaže aj uvedenie spôsobu zabezpečovania prania a žehlenia špinavej bielizne. Prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia je taktiež povinný v dokumente definovať frekvenciu výmeny bielizne a uterákov a rovnako aj osobu, ktorá je zodpovedná za manipuláciu s čistou a špinavou bielizňou.

Pri prevádzke ubytovacieho zariadenia je potrebné zabezpečiť aj upratovanie daných priestorov. Preto je nutné v prevádzkovom poriadku bližšie popísať frekvenciu upratovania daného objektu a tiež aj aké čistiace prostriedky sa pri tom používajú. Za zabezpečenie

²⁶ § 15 ods. 1 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov

²⁷ Spracované podľa vzorového prevádzkového poriadku. Dostupné na: <https://www.ruvznr.sk/dokumentynew/vzoryppuvz/ubytovanie.pdf>

bežného a celkového upratovania objektu musí byť zodpovedná osoba, ktorej meno je taktiež uvedené v dokumente.

V ubytovacích zariadeniach je povinné vykonávať dezinfekciu zariadení na osobnú hygienu. V príslušnom dokumente je preto potrebné uviesť frekvenciu vykonávania dezinfekcie, dezinfekčné prostriedky, ktoré sú používané a taktiež zodpovedné osoby za zabezpečenie dezinfekcie.

Ďalšia časť dokumentu popisuje spôsob, ktorým sa zabezpečuje ničenie živočíšnych škodcov v prevádzkových priestoroch. Uvádza sa tiež frekvencia deratizácie, dezinsekcie a osoby, ktoré sú zodpovedné za zabezpečenie ničenia škodcov.

V predposlednej časti dokumentu sa uvádza spôsob zhromažďovania a skladovania tuhého odpadu v danom zariadení. Taktiež frekvencia odstraňovania odpadu z odpadových nádob v priestoroch zariadenia. Rovnako sa popisuje spôsob a frekvencia čistenia odpadových nádob v izbách. Je potrebné definovať spôsob odvozu, teda subjekt, ktorý odvoz zabezpečuje.

Posledná časť prevádzkového poriadku sa venuje zisťovaniu prítomnosti alergénov roztočov v lôžkovinách. Prevádzkovateľ je povinný uviesť frekvenciu daného zisťovania.²⁸

Prevádzkový poriadok nadobúda platnosť schválením regionálnym úradom verejného zdravotníctva (ďalej len RÚVZ). V prvom kroku schvaľovacieho procesu je potrebné zaslať žiadosť na príslušný RÚVZ. Žiadosť zahŕňa prevádzkový poriadok a sprievodnú dokumentáciu, teda výpis z obchodného resp. živnostenského registra.²⁹

Schválený prevádzkový poriadok je nutné umiestniť na viditeľné miesto, ktoré je dostupné všetkým zamestnancom. Zamestnanci daného ubytovacieho zariadenia sa musia s dokumentom vopred oboznámiť.³⁰

1.6. Daňové povinnosti

S prevádzkou živnosti súvisí ďalšia povinnosť, a to platiť odvody na sociálne poistenie v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení (ďalej len zákon o sociálnom poistení) a na zdravotné poistenie v zmysle zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o zdravotnom

²⁸Spracované podľa vzorového prevádzkového poriadku. Dostupné na: <https://www.ruvznr.sk/dokumentynew/vzoryppuvz/ubytovanie.pdf>

²⁹ § 13 ods. 4 písm. b) zákona o verejnom zdraví

³⁰ § 15 ods. 2 vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov

poistení). Výšku týchto odvodov, povinnosť platiť preddavky a ďalšie povinnosti či potrebné tlačivá na vyplnenie, získa živnostník na príslušnej pobočke zdravotnej a sociálnej poisťovne.

Živnostník je taktiež povinný platiť dane z príjmu v zmysle zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu v platnom znení (ďalej len zákon o dani z príjmu). Prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia je povinný zdaňovať príjem z podnikateľskej činnosti v zmysle § 6 ods. 1, ktorý charakterizuje príjmy z podnikania z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej len zákon o miestnych daniach) v § 38 ods. 2 definuje prevádzkovateľa ubytovania, ako platiteľa dane, ktorý je zodpovedný za vyberanie dane od daňovníka, teda ubytovanej osoby. Základom dane je počet prenocovaní, pričom sa daň zvyčajne prirátava k cene za ubytovanie. Daň za ubytovanie je miestnou daňou, ktorú môže obec ukladať vo výške, ktorú určí vo všeobecne záväznom nariadení. Súčasťou tohto nariadenia je predovšetkým lehota oznamovacej povinnosti platiteľa dane, sadzba dane, spôsob, akým sa daň bude vyberať, obsah potvrdenia o zaplatení dane a eventuálne zníženie alebo úplné oslobodenie dane.³¹

V prípade, ak v cene ubytovania nie je zahrnutá miestna daň, prevádzkovateľ je povinný ubytovanú osobu informovať o výške dane a jej pripočítaní k cene ubytovania v zmysle všeobecne záväzného nariadenia danej obce.

Okrem úlohy platiteľa dane má prevádzkovateľ povinnosť plniť si v súvislosti s ubytovaním voči obci aj oznamovaciu povinnosť, povinnosť viesť evidenciu na účely dane, daň vyberať, potvrdiť jej zaplatenie a vybrať daň odvieť.

³¹ MAGUROVÁ, Hana, Katarína BARTALSKÁ, Matej HORVAT, Marián KROPAJ a Mária VETERNÍKOVÁ. Základy práva v cestovnom ruchu pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. s. 128. ISBN 978-80-8168-491-3.

2. Ciele práce

Každý majiteľ, či prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia má hlavný cieľ prevádzkovať profitujúce zariadenie, ktoré poskytne svojim hosťom jedinečný zážitok, a do ktorého sa budú predovšetkým radi vracat'. S dosiahnutím tohto cieľa súvisí aj naplnenie niekoľkých čiastkových cieľov, ako je napríklad splnenie množstva podmienok stanovených legislatívou Slovenskej republiky, ktoré sú spojené so založením a neskôr prevádzkou daného zariadenia. Neodmysliteľnou súčasťou fungujúceho zariadenia je predovšetkým kvalitný a najmä spoľahlivý personál, ktorý je zároveň jedným z hlavných kľúčov k úspechu. Po splnení jednotlivých čiastkových cieľov môže dôjsť k naplneniu primárneho cieľa, a to viesť prosperujúce ubytovacie zariadenie.

V našej záverečnej práci je hlavným cieľom poukázať na právne podmienky založenia a prevádzky ubytovacieho zariadenia na území Slovenskej republiky. K dosiahnutiu hlavného cieľa bolo potrebné, aby sme si určili aj parciálne ciele. Dôsledkom ich plnenia budeme môcť následne splniť hlavný cieľ záverečnej práce.

Parciálne ciele teoretickej časti záverečnej práce sú:

- vymedzenie právneho rámca danej problematiky,
- spracovanie príslušných právnych noriem Slovenskej republiky a odbornej literatúry - charakteristika základných pojmov podnikanie, podnikateľ a podnik,
- definovanie základných legislatívnych podmienok v oblasti prevádzkovania ubytovacieho zariadenia - získanie oprávnenia na prevádzkovanie danej živnosti,
- charakterizovanie povinností prevádzkovateľa podľa zákona o verejnom zdraví, kde hlavným vykonávacím predpisom je vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov,
- definovanie prevádzkového poriadku ako jednej z povinností prevádzkovateľa ubytovacieho zariadenia,
- charakterizovanie povinností v oblasti daní a odvodov podľa príslušnej legislatívy.

Parciálne ciele praktickej časti záverečnej práce sú:

- spracovanie a analyzovanie výsledkov získaných metódou rozhovoru s konkrétnymi majiteľmi, resp. prevádzkovateľmi troch odlišných ubytovacích zariadení,
- preverenie znalostí prevádzkovateľov ubytovacích zariadení o podmienkach a povinnostiach vyplývajúcich z legislatívy Slovenskej republiky,
- overenie splniteľnosti právnych predpisov v praxi.

3. Metodika práce a metody skúmania

V záverečnej práci sme sa venovali spracovaniu a analyzovaniu právnych podmienok týkajúcich sa založenia a následne prevádzkovania ubytovacích zariadení na území Slovenskej republiky. S procesom vzniku zariadenia súvisí niekoľko povinností, ktoré definuje legislatíva Slovenskej republiky. Pri písaní práce sme využili viaceré metódy a postupy.

Teoretická časť záverečnej práce (prvá kapitola) bola spracovaná na základe zberu a následného analyzovania získaných informácií. Za pomoci odbornej literatúry a legislatívnych noriem Slovenskej republiky sme definovali pojmy týkajúce sa podnikateľskej činnosti ako takej. Ďalej sme sa venovali živnostenskému podnikaniu, ktoré upravuje verejno-právny predpis, živnostenský zákon. Analyzovali sme jednotlivé ustanovenia tohto zákona, ktoré vymedzujú podstatu podnikania na základe živnostenského oprávnenia. V nasledujúcej podkapitole sme definovali povinnosti prevádzkovateľov, ktoré upravuje zákon o verejnom zdraví a taktiež vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov. V tejto kapitole sme využili najmä metódu syntézy, kde sme informácie z viacerých zdrojov spájali do jedného celku.

V praktickej časti (štvrtá kapitola) práce sme charakterizovali tri odlišné ubytovacie zariadenia z hľadiska ich zamerania, polohy, kapacity, vybavenia izieb a stravovacích služieb. Ďalej sme využili metódu rozhovoru s majiteľom penziónu v Nízkych Tatrách, prevádzkovateľom hotela v hlavnom meste a majiteľkou apartmánového domu v Dolnom Smokovci.

Položili sme im rovnaké otázky, na základe ktorých sme overovali ich skúsenosti s právnymi predpismi, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti, teda prevádzkovania ubytovacieho zariadenia. Zisťovali sme dopad stanovených noriem na fungovanie daného zariadenia. Zaujímali nás taktiež subjektívny názor jednotlivých prevádzkovateľov na aplikáciu právnych predpisov v praxi.

4. Výsledky práce a diskusia

Na Slovensku je podnikanie v cestovnom ruchu v oblasti hotelierstva veľmi populárne. Potvrďuje to najmä fakt, že počet novovzniknutých ubytovacích zariadení každým rokom rastie. Štatistický úrad Slovenskej republiky eviduje vo svojich meraniach kontinuálny rast novozriadených ubytovacích zariadení za posledných 6 rokov, s výnimkou roka 2020, v ktorom v dôsledku pandemickej situácie nastal naopak pokles týchto zariadení.³²

V štvrtej kapitole záverečnej práce sa zaoberáme charakteristikou vybraných ubytovacích zariadení. Popisujeme penzión, ktorý sa nachádza v blízkosti lyžiarskeho strediska Chopok Juh, hotel, ktorý sa nachádza v centre hlavného mesta Bratislava a apartmánového domu v Dolnom Smokovci. Zamerali sme sa na priblíženie hlavných rozdielov medzi uvedenými zariadeniami, na ich komparáciu.

V tejto kapitole sme spracovali aj našu vzájomnú komunikáciu s majiteľom penziónu v Nízkych Tatrách, prevádzkovateľom hotela v Bratislave a majiteľkou apartmánového domu v Dolnom Smokovci. Sústredili sme sa na otázky týkajúce sa právnych podmienok podnikania v hotelierstve či procesu vzniku zariadenia. Zaujímali nás taktiež názory z praxe na aplikáciu jednotlivých právnych predpisov.

4.1. Charakteristika ubytovacích zariadení

Každé z oslovených zariadení sa vyznačuje charakteristickými znakmi, ktoré vyplývajú z povahy zariadenia, jeho veľkosti, cieľovej skupiny zákazníkov či polohy. Tieto spoločné a rozdielne znaky následne môžu ovplyvňovať to ako prevádzkovatelia konkrétnych zariadení vnímajú právny rámec a z neho vyplývajúce povinnosti.

4.1.1. Penzión Gápeľ

Penzión Gápeľ (ďalej aj penzión) je rodinný penzión, ktorý je najviac navštevovaný počas zimnej sezóny práve kvôli svojej lokalite v Nízkych Tatrách. Dôvodom je najmä bezprostredná blízkosť najväčšieho lyžiarskeho strediska na Slovensku. Výhodou polohy penziónu je aj možnosť zlyžovania zo zjazdoviek južnej strany Chopku do vzdialenosti 100m od penziónu. Penzión je počas lyžiarskej sezóny využívaný najmä študentami stredných a vysokých škôl, ktorí prichádzajú do tohto prostredia za účelom lyžiarskeho zájazdu. Penzión je tak prispôsobený aj hosťom, ktorí svoj voľný čas môžu v penzióne tráviť

³² Kapacity a výkony ubytovacích zariadení v Slovenskej republike - ročné údaje. In: DATAcube. [online]. Dostupné na: http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/cr2001rs/v_cr2001rs_00_00_00_sk

v spoločenskej miestnosti, ktorá sa nachádza na prízemí. Taktiež je v čase turnusov upravená reštaurácia, ktorá je rozdelená pre študentov a ostatných hostí.

Penzión sa nachádza v dedine Horná Lehota v okrese Brezno. Je situovaný na južnej strane Chopku vo vzdialenosti 800m od nástupnej stanice lanovky Srdiečko – Kosodrevina v lyžiarskom stredisku Jasná. V okolí sa nachádza viacero lyžiarskych stredísk a množstvo turistických chodníkov, ktoré sú v zimnom období využívané najmä skialpinistami. Vedľa penziónu je k dispozícii bezplatné parkovisko pre ubytovaných hostí a zákazníkov reštaurácie, ktorá je sprístupnená aj turistom z okolia. Z parkoviska odchádza počas zimnej sezóny v pravidelných intervaloch autobus, ktorý prepravuje lyžiarov priamo k lanovkám. Okrem lyžiarskych stredísk sa v blízkosti penziónu nachádza Golfové ihrisko Grey Bear. Kapacita penziónu je 50 lôžok, ktoré sú rozdelené do 2, 3 a 4 lôžkových izieb. V penzióne je 16 izieb. K dispozícii je tiež apartmán, v ktorom sa nachádza spálňa, a obývačka s kuchyňou, ktorá je vybavená nevyhnutnými vstavanými spotrebičmi. Nakoľko penzión má len jednu kategóriu izieb, výška ceny sa líši podľa obsadenosti izby. Pri obsadenosti izby dvoma a viac osobami je cena pre jednu osobu za noc 35€ a pri využívaní izby jednou osobou je cena za jednu noc 45€. V cene za ubytovanie nie je zahrnutá miestna daň obci, ktorá je vo výške 0,70€ za osobu na noc.

Súčasťou penziónu je reštaurácia s kapacitou 80 miest na sedenie, ktorá disponuje zimnou záhradou a salónikom. Priestory sú vhodné na organizáciu menších svadieb, osláv, ale aj spoločenských a konferenčných podujatí.

4.1.2. Hotel Saffron

Hotel Saffron (ďalej aj hotel) je štvorhviezdičkový kongresový hotel, ktorého dominantou je práve široká ponuka kongresových a konferenčných priestorov. S prihliadnutím na komfortné ubytovanie a najmä na strategickú lokalitu v centre hlavného mesta, je hotel častokrát prvou voľbou pri výbere priestorov na organizáciu podujatí. Medzi každoročne organizované podujatia patrí najmä stužková slávnosť. Vzhľadom na časté využívanie hotela pri organizácii stužkových slávností, boli vytvorené viaceré typy takzvaných „balíčkov“, ktoré predstavujú komplexnú ponuku pre študentov. V cene sú zahrnuté nájomné kongresovej sály, večera, pitný režim, projektor a priestory na šatňu. Doplnková ponuka pozostáva zo zabezpečenia služby DJ-a, svetelných efektov a dekorácie miestnosti. Kapacita kongresovej sály určenej pre tento typ slávností je 300 hostí. Hotel disponuje ďalšími dvoma konferenčnými miestnosťami. Menšia miestnosť má kapacitu 30 hostí a väčšia 70 hostí.

Hotel Saffron sa nachádza v centre hlavného mesta len 15 minút chôdze od historickej časti Bratislavy, Staré Mesto. Strategická poloha hotela môže byť výhodou najmä pre zahraničných hostí, ktorí pricestovali do Bratislavy z pracovných dôvodov. Prístupnosť do hotela je jednoduchšia v porovnaní s prístupnosťou do penziónu Gápel, nakoľko sa v blízkosti hotela nachádzajú viaceré zástavky MHD, taktiež je v pešej vzdialenosti od Hlavnej železničnej stanice. Pred vstupom do hotela je vybudované parkovisko s kapacitou 200 parkovacích miest, ktoré nie je bezplatné ako v prípade parkoviska pred penziónom.

Hotel disponuje štandardnými a nadštandardnými 1 a 2 lôžkovými izbami, rodinnými izbami a apartmánmi. Celkovo sa v hoteli nachádza 130 izieb.

Pri hotelových izbách sa cena líši práve podľa kategórie jednotlivých ubytovacích jednotiek. Štandardná jednolôžková izba stojí hosťu 59€ za noc. Taktiež štandardná, ale dvojlôžková izba stojí hostí 75€ za noc. Cena dvojlôžkovej nadštandardnej izby za noc je 87€, bez ohľadu na to, či je obývaná jedným alebo dvoma hosťami. Noc v rodinnej izbe pre 3 až 4 hostí stojí 150€. Apartmán pre 1 až 2 hostí stojí 125€ za noc. V cene pobytu sú zahrnuté raňajky a pripojenie k internetu. Avšak, v cene ubytovania, rovnako ako pri pobyte v penzióne, nie je zahrnutá miestna daň vo výške 1,70€ za osobu na noc.

Hotelová reštaurácia s kapacitou 140 miest na sedenie ponúka a priestory sú vhodné na organizáciu osláv či firemných večierkov. Ubytovaní hostia majú v cene ubytovania bufetové raňajky.

4.1.3. Vila Anna

Vila Anna (ďalej len apartmánový dom) je vyhľadávaným ubytovacím zariadením najmä rodinami s deťmi. Apartmánový dom sa nachádza v tichom prostredí v Dolnom Smokovci. Centrum Starého Smokovca je vzdialené 2 km a stanica Tatranskej elektrickej železnice je vzdialená 200 metrov od ubytovacieho zariadenia. Svahy v Tatranskej Lomnici sa nachádzajú vo vzdialenosti 6 km. Okolie ponúka množstvo lákavých atrakcií. V blízkosti sa taktiež nachádza viacero lyžiarskych stredísk.

Objekt disponuje dvoma samostatne zariadenými apartmánmi. Hostia počas svojho pobytu môžu využívať súkromnú terasu, ktorá je vybavená terasovým sedením a grilom. K objektu taktiež prislúcha záhrada, súčasťou ktorej je aj detské ihrisko. V objekte je vybudované bezplatné súkromné parkovisko.

Apartmánový dom s kapacitou 6 lôžok disponuje dvomi apartmánmi, každý so samostatným vstupom.

Cena za ubytovanie na jednu noc v dvojlôžkovom apartmáne je 33€. Cena za jednu noc v štvorlôžkovom apartmáne je 78€.

Apartmentový dom neposkytuje stravovacie služby. Hostia majú k dispozícii vlastnú plne vybavenú kuchyňu priamo v apartmáne.

4.2. Realizácia rozhovorov

Cieľom uskutočnených rozhovorov so zástupcami nami vybraných subjektov bolo oboznámenie sa s ich znalosťami právnych noriem, v oblasti prevádzkovania ubytovacích zariadení, ako aj skúsenosti s ich realizáciou. Zamerali sme sa taktiež na overenie splniteľnosti daných noriem v praxi. Rovnako nás zaujímalo, aký má dopad plnenie stanovených legislatívnych podmienok na fungovanie jednotlivých zariadení.

Otázky boli formulované za účelom komparácie jednotlivých odpovedí, nakoľko ide o rozdielne vnímanie problematiky zo strany troch odlišných ubytovacích zariadení.

Rozhovor sme viedli s majiteľom Penziónu Gápel', prevádzkovateľom hotela Saffron a majiteľkou apartmánového domu Vila Anna.

Otázka č.1: Aké právne predpisy sú relevantné pre ubytovacie zariadenia?

Cieľom tejto otázky bolo preverenie znalostí o jednotlivých právnych normách, ktoré sa týkajú založenia a prevádzkovania ubytovacieho zariadenia. Každý prevádzkovateľ by mal ovládať právne predpisy, ktoré sa týkajú jeho podnikateľskej činnosti.

Odpovede a ich vyhodnotenie je zobrazené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 1: Právne predpisy relevantné pre ubytovacie zariadenia

	Penzión Gápel'	Hotel Saffron	Vila Anna
Relevantný právny predpis			
Zákon o živnostenskom podnikaní	x	x	x
Zákon o ochrane verejného zdravia	x	x	
Vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov	x	x	x
Zákon o sociálnom poistení	x	x	x
Zákon o zdravotnom poistení	x	x	x
Zákon o účtovníctve	x	x	
Zákon o dani z príjmu	x	x	
Zákon o miestnych daniach	x	x	x
Nerelevantný právny predpis			
Zákon o službách zamestnanosti	x	x	-
Zákon o elektronických komunikáciách	x	-	-
Vyhláška o klasifikácii ubytovacích zariadení	x	-	-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Diskusia

Na základe vyhodnotenia odpovedí respondentov je zrejmé, že mnohí prevádzkovatelia ubytovacích zariadení zrejme nie sú oboznámení s celým právnym rámcom. Niektorí z respondentov nesprávne identifikovali relevantné právne predpisy, pričom v niektorých prípadoch nepovažovali právne predpisy, ktoré sa na nich vzťahujú za podstatné.

Možno predpokladať, že veľké množstvo povinností a rozsiahly právny rámec, ktorý obsahuje viaceré právne predpisy nie je pre prevádzkovateľov ubytovacích zariadení dostatočne jednoznačný a prehľadný.

Otázka č.2: Vedeli by ste stručne popísať základné kroky, ktoré sú nevyhnutné pre založenie ubytovacieho zariadenia?

Nakoľko sa v teoretickej časti práce venujeme práve tejto problematike, zaujímala nás aplikácie teórie v praxi. Teda, jednotlivé kroky, ktoré museli byť vykonané, aby bol proces vzniku zariadenia v súlade so zákonom. Zároveň sme taktiež touto otázkou overili znalosti respondentov o jednotlivých požiadavkách a povinnostiach, ktoré je nevyhnutné nasledovať pri zriaďovaní ubytovacieho zariadenia.

Penzión: V prvom kroku bola potrebná kolaudácia zo strany príslušných orgánov. Ďalej sme potrebovali dostať povolenie na prevádzku ubytovacej časti a reštauračnej časti, nakoľko sa v penzióne nachádza aj reštaurácia. Nevyhnutné sú taktiež povolenia od RÚVZ, ktorý musel schváliť prevádzkový poriadok.

Hotel: Nakoľko som len prevádzkovateľ a hotel som nezakladal, neviem presný postup akým sa hotel zakladal, no predpokladám, že bolo potrebné živnostenské oprávnenie a všetky povolenia na prevádzku.

Apartmánový dom: Ako prvé som si podala žiadosť na Živnostenský úrad, a následne som vybavovala povolenia od RÚVZ.

Diskusia

Proces vzniku ubytovacieho zariadenia sa líši v mnohých smeroch. Je rozdiel, či sa budova v ktorej má byť zriadené ubytovacie zariadenia stavia pre tento účel, ako v prípade penziónu, kedy bola potrebná v prvom rade kolaudácia priestorov. Druhým prípadom je apartmánový dom, ktorého majiteľka sa rozhodla nehnuteľnosť prerobiť, a zriadila tak dva samostatne fungujúce apartmány. Majiteľka v tomto prípade v prvom rade potrebovala živnostenské oprávnenie.

Otázka č.3: Akým spôsobom ste si zakladali živnosť?

Vzhľadom na momentálny rozvoj digitalizácie sa v súčasnosti dá živnosť založiť nie len fyzicky, ale aj elektronicky. Ide o lacnejší, avšak náročnejší proces, nakoľko je potrebný občiansky preukaz s čipom, či stiahnutie aplikácie.

Penzión: Fyzicky, najmä kvôli rýchlosti vybavenia.

Hotel: Na toto presne odpovedať neviem, no myslím si, že osobne, keďže v dome kedy vznikol hotel sa živnosť elektronicky založiť ešte nedala.

Apartmánový dom: Živnosť som si zakladala fyzicky, nakoľko som potrebovala poradiť s niektorými náležitosťami priamo od úradníčky.

Diskusia

Všetci respondenti si živnosť zakladali osobne. Možnosť založenia fyzicky tak príchodom digitalizácie neprestala byť využívaná, najmä kvôli poradenstvu pri vybavovaní, či potrebe ovládania postupu pri zakladaní živnosti elektronicky.

Otázka č.4: Prišli ste počas Vášho pôsobenia do styku s vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z. ktorou sa ustanovovali klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried?

Vyhláška určovala kategóriu a klasifikáciu ubytovacích zariadení. Išlo o jeden z najstarších predpisov v rámci európskych krajín, ktorého účinnosť skončila dňom 18.2.2021. Stanovovala podmienky, ktoré muselo ubytovacie zariadenie splniť, aby mohlo byť zaradené do určitej kategórie a triedy. Tieto požiadavky boli považované za minimálne.

Penzión: Áno, na základe tejto vyhlášky sa zaradilo naše ubytovacie zariadenie do kategórie penzión.

Hotel: Áno.

Apartmánový dom: Áno.

Diskusia

Prevádzkovateľ pri ohlasovaní svojho zariadenia sám rozhodoval o jeho zaradení do kategórie a triedy. Udeľovanie hviezdíčiek pred otvorením daného ubytovacieho zariadenia nepodliehalo žiadnej kontrole. Avšak, následne mohla kontrolu vykonať Slovenská obchodná inšpekcia, ktorá ako kontrolný úrad, kontrolovala splnenie podmienok. Z toho vyplýva, že všetci prevádzkovatelia ubytovacích zariadení mali prísť do styku s touto vyhláškou. Tento predpoklad je v súlade s odpoveďami respondentov.

Otázka č.5: Bola podľa Vás kategorizácia relevantná?

Nakoľko prevádzkovatelia zariadení určovali kategóriu sami bolo praktické využitie vyhlášky a z nej vyplývajúcej kategorizácie diskutabilné. Cieľom otázky bolo zistiť individuálny pohľad prevádzkovateľov, ktorí s touto vyhláškou prišli do styku na jej využitie v praxi a potrebnosť.

Penzión: Nie. Kategorizácia a klasifikácia je zastaralá, neodzrkadľuje súčasné trendy v hotelierstve a požiadavky hostí.

Hotel: Relevantná nebola. Bol to starý predpis, ktorý nepodliehal úpravám podľa vyvíjajúceho sa hotelierstva, nie len vo svete ale aj u nás.

Apartmentový dom: Nie, bola zastaralá a mala niekoľko nedostatočne definovaných podmienok pre zaradenie do príslušnej kategórie.

Diskusia

Podľa respondentov vyhláška v súčasnej dobe nebola relevantná, najmä kvôli jej nepodporovaniu súčasných trendov, a teda aj meniacim sa potrebám hostí. Vo všeobecnosti kritika vyhlášky prišla už v začiatkoch jej platnosti, nakoľko mala vyhláška viacero problematických elementov. Jedným z nich bola napríklad nepresná charakteristika niektorých kategórií, v ktorých nebolo presne stanovené, koľkými izbami má dané zariadenie disponovať. Ďalší nesúhlas bol vyjadrený aj pri charakteristike penziónu, ktorý bol definovaný ako jednoduché zariadenie. Pri kategórii „apartmentový hotel“ vyhláška umožňovala pridelenie najviac troch hviezdíčiek, čo bolo vo výraznom rozpore so súčasným trendom vo svete, kde apartmentové hotely predstavujú najvyšší luxus poskytovaných služieb.

Otázka č.6: Boli podľa Vás podmienky, ktoré určovali kategórie splniteľné v praxi?

Vyhláška definovala množstvo podmienok, ktoré bolo nutné splniť aby mohlo byť dané ubytovacie zariadenie zaradené do príslušnej kategórie. Respondentom sme položili otázku či sú tieto podmienky v praxi splniteľné, respektíve, či s ich plnením mali nejaký problém.

Penzión: Áno, podmienky sa dali splniť, no ako som povedal, vyhláška už dávno neodzrkadľovala aktuálne trendy v hotelierstve, teda aktuálne potreby a očakávania hostí.

Hotel: Dali sa splniť.

Apartmánový dom: Boli splniteľné, ale niektoré boli nedostatočne charakterizované. Taktiež bolo podľa môjho názoru neadekvátne, že pre apartmánový dom bol maximálny počet hviezdíčiek stanovený tri.

Diskusia

Prevádzkovatelia nami vybraných ubytovacích zariadení vnímali vyhlášku o kategorizácii pred jej zrušením ako zastaralú a podmienky ňou stanovené ako neadekvátne. Potvrdili, že vyhláška nebola prispôbená súčasným trendom, nakoľko je hotelierstvo v neustálom vývoji, s ktorým sa tiež menia potreby a požiadavky hostí. Riešením by podľa Asociácie hotelov a reštaurácií na Slovensku bolo zavedenie klasifikačného systému Hotelstars Union, ktorý už v súčasnosti poznajú turisti a návštevníci ubytovacích zariadení vo viacerých európskych krajinách. *„Ide o neustále sa vyvíjajúci systém, ktorý napĺňa očakávania turistov a reaguje na aktuálne trendy spojené nielen s digitalizáciou služieb cestovného ruchu, ale je aj prínosom pre udržateľnosť ubytovacích služieb.“* priblížila asociácia.³³

Otázka č.7: Bolo podľa Vás opodstatnené zrušenie vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z. ktorou sa ustanovovali klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried?

Vyhláške bola zrušená s účinnosťou 18.2.2021. Voči tejto vyhláške existovalo množstvo výhrad, ako napríklad, že obsahovala nepresné miesta v charakteristikách jednotlivých kategóriách ubytovacích zariadení. Cieľom otázky bolo potvrdiť alebo vyvrátiť opodstatnenie zrušenia vyhlášky z pohľadu respondentov.

Penzión: Áno.

Hotel: Áno.

Apartmánový dom: Áno.

Diskusia

Respondenti sa zhodli na tom, že zrušenie vyhlášky bolo opodstatnené. Ich súhlas so zrušením sme očakávali, nakoľko v predošlých odpovediach vyjadrili niekoľko námietok

³³ Marek Štrba. Zrušenie vyhlášky o kategorizácii ubytovacích zariadení. In: Podnikateľské centrum. [online]. 10.2.2021. Dostupné na: <https://podnikatelskecentrum.sk/zrusenie-vyhlasky-o-kategorizacii-ubytovacich-zariadeni/>

voči vyhláške. Taktiež súhlasia s iniciatívou Asociácie hotelov a reštaurácií Slovenska, ktorej návrhom je zavedenie jednotného klasifikačného systému, ktoré používajú viaceré európske štáty. Generálny manažér ASHR zastáva názor, že vyhláška prikazovala zariadeniam splňať požiadavky na vybavenie a služby, ktoré nevychádzali z reálnych potrieb hostí. Asociácia hotelov a reštaurácií na Slovensku dlhodobo snažila o zmenu respektíve zrušenie vyhlášky.

Otázka č.8: Akým spôsobom ovplyvňujú fungovanie Vášho zariadenia podmienky, ktoré definuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia?

Vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov definuje požiadavky, ktoré sa týkajú vybavenia, vetrania či upratovania ubytovacieho zariadenia. Rovnako definuje povinnosť vypracovania prevádzkového poriadku, ktorý musí byť schválený RÚVZ. Zaujímalo nás, do akej miery tieto podmienky ovplyvňujú fungovanie ubytovacieho zariadenia.

Penzión: Vplyv je minimálny, požiadavky sú zapracované už v rámci stavebného a projekčného konania.

Hotel: Fungovanie príliš neovplyvňuje.

Apartmánový dom: Na základe vyhlášky som zohľadnila rozlohu apartmánov s počtom lôžok.

Diskusia

Podľa odpovedí respondentov môžeme konštatovať, že vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov nepredstavuje značné ovplyvnenie fungovania ubytovacieho zariadenia. V prípade novopostaveného penziónu majiteľ uviedol, že väčšina požiadaviek je zapracovaných už v rámci stavebného konania. Majiteľka pri zriaďovaní jednotlivých apartmánov v apartmánovom dome prispôsobila počet lôžok k rozlohe daného apartmánu, tak ako to definuje vyhláška.

Otázka č.9: Sú stanovené normy splniteľné v praxi?

Pri vyhláške o požiadavkách na vnútorné prostredie budov nás taktiež zaujímal názor respondentov na to, či sú podmienky definované v tejto vyhláške splniteľné v praxi.

Penzión: Áno.

Hotel: Áno.

Apartmánový dom: Áno.

Diskusia

Respondenti už v predchádzajúcej otázke vysvetlili, že vplyv tejto vyhlášky na chod ich zariadenia je minimálny. Odpoveďou na otázku, či sú tieto podmienky splniteľné v praxi len potvrdili svoje tvrdenia. Z uvedených odpovedí nepredpokladáme, že by v blízkej budúcnosti zo strany prevádzkovateľov ubytovacích zariadení prišiel podnet na zmenu tohto zákona.

Otázka č.10: Sú realizované kontroly plnenia týchto požiadaviek kontrolným subjektom?

Vybrané RÚVZ vykonávajú štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu vybraných ubytovacích zariadení v Slovenskej republike. Dozor je zameraný na dodržiavanie zákona o verejnom zdraví a vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov. Toto tvrdenie sme chceli overiť pomocou otázky na respondentov.

Penzión: Áno, RÚVZ a IBP robia kontroly.

Hotel: Kontroly robí RÚVZ.

Apartmánový dom: Konzultovala som to s "hygienou", ďalšie kontroly neboli. Dodržiavam všetky odporúčania, vrátane skladovania posteľnej bielizne atď.

Diskusia

Slovenská obchodná inšpekcia prostredníctvom RÚVZ vykonáva v konkrétnych ubytovacích zariadeniach kontroly za rôznymi účelmi. Môžeme spomenúť pravidelné kontroly zamerané na úroveň a vybavenosť ubytovacích zariadení. Kontrole podlieha konkrétne vybavenosť izieb, vybavenosť predsiení, funkčnosť hygienických zariadení. Taktiež sa kontroluje frekvencia výmeny posteľnej bielizne. Súčasťou kontroly je tiež monitoring zabezpečenia bezbariérového prístupu do zariadenia, či vybavenosť výťahmi. Cieľom takýchto kontrol je preverenie potencionálneho zlepšenia v tejto oblasti. Počas obdobia platnosti vyhlášky o kategorizácii ubytovacích zariadení bolo predmetom spomínaných kontrol preverenie zaradenia a označenia daných ubytovacích zariadení do príslušných kategórií a tried. Respondenti uviedli, že kontrola RÚVZ bola vykonaná v súlade s platnou vyhláškou. V prípade, že kontrola vykonaná nebola sa prevádzkovateľka

ubytovacieho zariadenia riadi odporúčaniami a hygienickými predpismi, čo zaručuje pripravenosť na prípadnú kontrolu.

Otázka č.11: Donútila Vás pandémia upravovať prevádzkový poriadok? Ak áno, ako?

Prevádzkový poriadok obsahuje charakteristiku opatrení, ktorých podstatou je predovšetkým ochrana verejného zdravia a zdravia zamestnancov zariadenia. Zaujímalo nás, nakoľko opatrenia zavedené štátom v dôsledku šíriaceho sa respiračného ochorenia COVID-19 ovplyvnili fungovanie zariadenia a či bolo v tejto súvislosti nutné upraviť aj prevádzkový poriadok.

Penzión: Prevádzkový poriadok sme neupravovali. Najvýraznejšie zmena bola, že mesiace, kedy sme mohli byť otvorený sa zredukovali z 10 na 3.

Hotel: Nie, neupravovali sme ho. Na základe opatrení sme v danom období neubytovávali hostí, taktiež sme neusporadúvali konferencie, či iné podujatia.

Apartmánový dom: Nie, apartmány majú samostatné vchody, každý má svoju kuchynku, sociálne zariadenie. S klientom sa v podstate nemusím ani stretnúť.

Diskusia

Vyhláška o požiadavkách na vnútorné prostredie budov definuje náležitosti prevádzkového poriadku ubytovacích zariadení. Vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu sú definované aktuálne opatrenia: prekrytie horných dýchacích ciest respirátorom, pri vstupe do zariadenia je nutné použitie dezinfekcie rúk, ktorá je taktiež umiestnená vo všetkých spoločných priestoroch. Taktiež je potrebné dodržiavať dvojmetrovú vzdialenosť. Odporúča sa využívať online rezerváciu, ak je takáto možnosť sprístupnená v danom ubytovacom zariadení, aby sa minimalizoval kontakt. Spoločné priestory by mali byť niekoľkokrát denne dezinfikované.

Podľa odpovedí respondentov pandemická situácia nemala dlhodobejší vplyv na prevádzkový poriadok a nebola potrebná jeho zmena nakoľko sa jednalo o výnimočné opatrenia s obmedzenou časovou platnosťou a nedošlo k úprave právneho predpisu, ktorý definuje náležitosti prevádzkového poriadku.

Otázka č.12: Využívate pri plnení daňových a účtovných povinností externých dodávateľov? Ak áno, prečo ste zvolili túto alternatívu?

Väčšina podnikateľov uprednostňuje využívanie externých dodávateľov na služby, na ktoré nie sú predmetom podnikania alebo sú príliš odborné. V prípade prevádzkovania

ubytovacích služieb je to napríklad vedenie účtovníctva či právnické služby. Cieľom otázky bolo overiť toto tvrdenie.

Penzión: Áno, outsourcing je pre nás efektívnejší.

Hotel: Nie, nevyužívame. V rámci organizačnej štruktúry hotela máme ekonomické oddelenie. Momentálne pozostáva z piatich zamestnancov, ktorých náplňou práce je napríklad vedenie účtovnej agendy, vypracovávanie výkazov, daňových priznaní zamestnancom hotela a v podstate všetko spojené s účtovníctvom.

Apartmánový dom: Áno využívam, nakoľko nemám dostatočné znalosti a ani čas. Popri živnosti mám totiž aj trvalý pracovný pomer.

Diskusia

Prevádzkovatelia dvoch nami vybraných subjektov využívajú pri vedení účtovníctva externého dodávateľa. Najmä kvôli finančnej stránke je to pre majiteľa penziónu efektívnejšie, nakoľko by musel na vedenie účtovníctva najat' ďalšieho zamestnanca, čo by predstavovalo vyššie náklady. Majiteľka apartmánového domu nemá adekvátne znalosti na vedenie účtovníctva, preto využíva externého dodávateľa. Taktiež uviedla, že popri prevádzkovaní apartmánového domu má zamestnanie na trvalý pomer, ktoré jej neumožňuje sa naplno venovať činnostiam súvisiacim s prevádzkovaním ubytovania ako je napríklad účtovníctvo. V prípade hotela, nie sú využívaní externí dodávatelia, nakoľko ide o veľké ubytovacie zariadenie, kde je výhodnejšie mať na vedenie účtovníctva vlastný personál.

Otázka č.13: Je poplatok za miestne dane zahrnutý v cene za ubytovanie?

Prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia je podľa zákona o miestnych daniach definovaný ako platiteľ dane, ktorý je zároveň zodpovedný za jej vyberanie od daňovníka, teda ubytovanej osoby. Prevádzkovateľ môže miestnu daň zahrnúť do ceny ubytovania, alebo ju k cene pripočítať. V prípade, že je miestna daň pripočítaná k cene, prevádzkovateľ je povinný ubytovanú osobu informovať o jej výške a prirátaní k cene ubytovania. Vzhľadom na existenciu týchto dvoch možností, sme položili respondentom otázku, ktorú možnosť aplikovali vo svojom ubytovacom zariadení.

Penzión: Nie.

Hotel: Nie.

Apartmánový dom: Áno.

Diskusia

Penzión nemá zahrnutú miestnu daň v cene za ubytovanie. Na svojej internetovej stránke v sekcii „cenník“ má uvedenú informáciu pre hostí, že miestna daň v cene zahrnutá nie je, a taktiež jej výšku, 0,70€ na osobu za noc. Hotel taktiež nemá zahrnutú miestnu daň v cene za ubytovanie. Hostom účtuje 1,70€ za osobu na jednu noc. Apartmánový dom má tento poplatok zahrnutý v cene za ubytovanie. Výška poplatku je 1,50€ za osobu na noc.

Otázka č.14: So založením a následne aj s prevádzkou ubytovacieho zariadenia sa viaže množstvo podmienok a povinností určených legislatívou Slovenskej republiky. Ktoré právne predpisy podľa Vás majú svoje opodstatnenie a ktorých úpravu by ste naopak uvítali? Ktoré právne predpisy by mali byť podľa Vás zrušené, rovnako ako vyhláška o kategorizácii ubytovacích zariadení?

Legislatíva Slovenskej republiky definuje právne predpisy, z ktorých pre podnikateľov, v našom prípade prevádzkovateľov ubytovacích zariadení, vyplývajú viaceré povinnosti. Plnenie zadaných požiadaviek v praxi môže byť pre niektorých prevádzkovateľov náročné. Zaujímalo nás preto, či respondenti počas svojej podnikateľskej činnosti prišli do styku s predpisom, ktorý by podľa ich názoru potreboval úpravu, či úplné zrušenie.

Penzión: Kategorizácia a legislatíva týkajúca sa vybavenia kuchyne vyžadujú úpravu. Taktiež legislatíva súvisiaca s prácou nadčas a odvodovou politikou.

Hotel: Ako v prípade už zrušenej vyhlášky o kategorizácii ubytovacích zariadení si myslím, že zmeny legislatívy by mali v prvom rade reflektovať potreby sektora založené na reálnej skúsenosti. Je potrebné, aby zmeny zákonov podliehali napríklad konzultáciám.

Apartmánový dom: Prenajímam len dva apartmány, o legislatívu sa veľmi nezaujímam.

Diskusia

Na základe odpovedí oslovených prevádzkovateľov ubytovacích zariadení nie je možné identifikovať nespokojnosť s niektorým z právnych predpisov, ktoré sa priamo týkajú prevádzky ubytovacieho zariadenia. Jeden z respondentov však uviedol, že by napríklad uvítal zmenu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania a Zákonníka práce. Z odpovedí je zrejmé, že pre menšie ubytovacie zariadenia, ktoré poskytujú služby len v obmedzenom rozsahu (apartmány) nezohráva právny rámec prípadne jeho úprava až tak významnú rolu.

4.3.Návrhy a odporúčania

Cieľom praktickej časti záverečnej práce bolo okrem iného preverenie znalostí nami vybraných prevádzkovateľov ubytovacích zariadení, konkrétne o povinnostiach, ktoré im vyplývajú z príslušnej legislatívy Slovenskej republiky. Ďalej sme taktiež overovali splniteľnosť právnych predpisov v praxi. Na základe zistených odpovedí prevádzkovateľov rozdielnych typov ubytovacích zariadení, sme vypracovali návrhy a odporúčania, ktoré by podľa nás mohli po zapracovaní do praxe prispieť k zlepšeniu prosperity hotelierstva ako takého.

Na základe analýzy právneho rámca a odpovedí prevádzkovateľov nami vybraných ubytovacích zariadení sme identifikovali, že právne predpisy a povinnosti vzťahujúce sa na založenie a prevádzkovanie ubytovacieho zariadenia sú súčasťou veľkého súboru rôznorodých právnych predpisov. Aj z tohto dôvodu oslovení prevádzkovatelia ubytovacích zariadení neboli schopní správne identifikovať právne predpisy, ktoré sú pre nich a pre prevádzku ubytovacieho zariadenia relevantné. Z tohto dôvodu by bolo prínosné vytvorenie uceleného prehľadu právnych noriem, ktoré sú prevádzkovatelia povinní splniť. Takýto prehľad by slúžil ako „návod“ pre nových či existujúcich prevádzkovateľov ubytovacích zariadení, vďaka ktorému by tak predišli nejasnostiam, procesným chybám či porušovaniu záväzných právnych predpisov.

V súčasnosti existuje niekoľko stránok, ktoré sčasti charakterizujú základnú legislatívu týkajúcu sa danej problematiky, avšak to čo popisujú už nie je aktuálne. Momentálne teda nevidujeme ucelený prehľad daných právnych noriem, ktorý by bol pravidelne aktualizovaný, vzhľadom na existujúce zmeny viacerých právnych predpisov.

Iný prístup, ktorý by poskytol komplexné informácie o platných a nových právnych predpisoch, prípadne ich zmenách, by bolo poskytovanie poradenských služieb. V tomto prípade by externý dodávateľ poskytoval expertízu, poradenstvo a asistenciu týkajúcu sa právnych náležitostí, a tak by bolo možné zabezpečiť plný súlad s komplexným právnym rámcom a zrejme aj lepšie povedomie o právnych predpisoch. Prevádzkovateľom ubytovacích zariadení by špecializovaní externí dodávatelia pomohli s procesom od založenia živnosti, splnením právnych povinností, prípadne zapracovaním zmien vyplývajúcich z právnych predpisov.

V súčasnosti nie je tento segment na Slovensku dostatočne rozvinutý. Špecializované agentúry a poradenské firmy, ktoré by sa venovali sektoru hotelierstva na trhu chýbajú

a rovnako nie je ľahké získať ucelené informácie o postupe vzniku nového ubytovacieho zariadenia.

Na základe pozitívnej skúsenosti so zrušením vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z. ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaraďovaní do kategórií a tried a odklonom od neefektívnej právnej úpravy súhlasíme so snahou AHRS, ktorá dlhodobo vníma potrebu jednotnej klasifikácie ubytovacích zariadení. Tento trend medzinárodne platných štandardov, a teda aj štandardizácie poskytovaných služieb považujeme za kľúčový z hľadiska globalizácie a rastúcich nárokov zákazníka. Taktiež vnímame potrebu identifikovať kľúčové oblasti cestovného ruchu a prípadne ich právne zakotviť na medzinárodnej úrovni. Primeraný postup by vedel zabezpečiť vytvorenie medzinárodného konkurenčného prostredia pre prevádzkovateľov ubytovacích zariadení. Príkladom je napríklad digitalizácia, kedy by mali byť prevádzkovatelia ubytovacích zariadení schopní zabezpečiť možnosť rezervácie online, čo by zjednodušilo prístup hostí a zmenšilo administratívnu záťaž.

Z pohľadu prípadných zmien právnych predpisov, resp. prijatia nových zákonov sme na základe odpovedí od prevádzkovateľov nami vybraných ubytovacích zariadení identifikovali, že malí prevádzkovatelia nemajú dosah na prípadné zmeny, a teda nie sú motivovaní tieto zmeny navrhovať. Je však pravdepodobné, že výraznejší vplyv môžu mať asociácie a združenia v sektore cestovného ruchu. V prípade vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaraďovaní do kategórií a tried bolo jej zrušenie výsledkom dlhodobej snahy AHRS a apelovania na nedostatky tohto právneho predpisu. Dostupnosť a silné postavenie takýchto organizácií je nástrojom na vytvorenie vhodných právnych podmienok pre prevádzkovanie ubytovacích zariadení na Slovensku.

S každou podnikateľskou činnosťou je spojená príslušná legislatíva, ktorá definuje podmienky a povinnosti, ktoré určujú zadané pravidlá, ktoré je daný podnikateľ povinný nasledovať. Podnikanie v oblasti poskytovania ubytovacích služieb taktiež definuje viacero základných predpisov, s ktorými by mal byť každý prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia riadne oboznámený. Ďalšou nevyhnutnosťou je sledovanie aktuálnych trendov v oblasti hotelierstva, ktoré sa vzhľadom na vývoj tejto oblasti menia. S čím súvisí taktiež zmena potrieb a očakávaní jednotlivých hostí. Prevádzkovatelia ubytovacích zariadení sa teda musia držať právnych predpisov a súčasne sa prispôbiť aj aktuálnym trendom, čo im zabezpečí vytvorenie prosperujúceho ubytovacieho zariadenia.

Záver

Téma našej záverečnej práce bola zameraná na právne predpisy, ktoré sa týkajú procesu založenia a následne prevádzkovania ubytovacieho zariadenia v podmienkach Slovenskej republiky. Venovali sme sa ich charakteristike a následne ich aplikácii do praxe, ku ktorej sa predovšetkým vyjadrili prevádzkovatelia nami vybraných ubytovacích zariadení.

V prvej kapitole práce sme bližšie charakterizovali jednotlivé právne normy, ktoré sa týkajú danej problematiky. Definovali sme živnostenské podnikanie, keďže na podnikanie v oblasti ubytovacích služieb je nevyhnutné práve živnostenské oprávnenie.

V poslednej (štvrtnej) kapitole sme analyzovali odpovede prevádzkovateľov nami vybraných ubytovacích zariadení, konkrétne penziónu, hotela a apartmánového domu. Odpovede sme získali vďaka individuálnym rozhovorom s prevádzkovateľmi, počas ktorých sme im položili 14 otázok. Získané informácie nám pomohli k dosiahnutiu stanovených cieľov, ktorými bolo predovšetkým overenie znalostí daných prevádzkovateľov o povinnostiach vyplývajúcich z právnych predpisov, ktoré sme bližšie charakterizovali v prvej kapitole. Pre podnikateľa, v našom prípade majiteľa resp. prevádzkovateľa ubytovacieho zariadenia, je nevyhnutné byť oboznámený s príslušnými právnymi predpismi, aby bol schopný vykonávať danú podnikateľskú činnosť v súlade so zákonom. Analýzou získaných informácií od prevádzkovateľov sme zistili, že nie sú dostatočne oboznámení s legislatívou, teda konkrétnymi právnymi predpismi, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

Ďalším parciálnym cieľom praktickej časti bolo overenie splniteľnosti jednotlivých právnych noriem v praxi. Na základe zistených informácií môžeme konštatovať, že pre respondentov, teda prevádzkovateľov konkrétnych ubytovacích zariadení, plnenie zadaných právnych predpisov nepredstavovalo žiadny problém.

Jedným z našich hlavných návrhov ako podporiť získanie vedomosti o právnych predpisoch, ktoré sa týkajú založenia a následne prevádzkovania ubytovacieho zariadenia, je vytvorenie uceleného prehľadu právnych noriem, ktoré sú prevádzkovatelia povinní plniť. Tento prehľad by zastrešovala samosprávna inštitúcia, ktorej členmi by boli poskytovatelia služieb cestovného ruchu. Organizácia by garantovala správnosť prehľadu a zároveň by dohliadala na aktualizovanie právnych predpisov podľa vykonaných úprav zo strany štátu. Prevádzkovatelia by tak mali k dispozícii súbor noriem, ktoré súvisia s ich podnikateľskou

činnosťou, čo by v prípade zakladacieho procesu ubytovacieho zariadenia predstavovalo výraznú pomoc, nakoľko v súčasnosti nevidujeme podobný zoznam daných právnych noriem, ktorý by prevádzkovateľom poskytol prehľad povinností, ktoré v rámci procesu založenia musia splniť.

Prekvapujúcim zistením pre nás bolo, že prevádzkovatelia nami vybraných ubytovacích zariadení nemajú motiváciu týkajúcu sa potencionálnych návrhov na zmeny daných právnych predpisov. Vyplýva to najmä z toho, že ako „malí“ prevádzkovatelia, nemajú dosah na prípadné zmeny. Výsledkom by však mohla byť spolupráca s organizáciami ako je AHRS, ktorých silné postavenie môže byť práve tým nástrojom, ktorý docielí prípadné zmeny, či vznik nových, efektívnejších právnych noriem týkajúcich sa založenia a prevádzkovania ubytovacích zariadení.

Podnikanie v oblasti poskytovania ubytovacích služieb zahrňuje množstvo povinností, ktoré sú podľa nás a aj našich respondentov splniteľné v praxi. K vybudovaniu úspešného a najmä profitujúceho ubytovacieho zariadenia je však potrebné aj sledovanie aktuálnych trendov v tejto oblasti. Len tak totiž môžu byť dostatočne naplnené potreby hostí, ktorí sú čoraz náročnejší, a to najmä vplyvom vysoko nastavených štandardov v ostatných krajinách sveta.

Zoznam použitej literatúry

1. HOLUB, Dušan, a kol. *Základy práva pre ekonómov*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2021. 329 s. ISBN 978-80-571-0416-2.
2. KEVULA, Jozef. *Živnostenský zákon: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) s komentárom*. Poradca. Žilina: Poradca, 2021, 26(3). 304 s. ISSN 1335-1583.
3. MAGUROVÁ, Hana, a kol. *Základy práva v cestovnom ruchu pre ekonómov*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 184 s. ISBN 978-80-8168-491-3.
4. OVEČKOVÁ, Oľga. *Obchodný zákonník: komentár*. 3. dopl. a preprac. vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2012. 1182 s. ISBN 978-80-8078-434-8.
5. PATAKYOVÁ, Mária. *Obchodný zákonník: komentár*. 3. vydanie. Praha: C.H. BECK, 2010, 1199 s. ISBN 978-80-7400-314-1.
6. ŠMIHULA, D. *Teória štátu a práva*. Bratislava : EPOS, 2010. 397 s. ISBN 978-80-8057-854-1.
7. VETERNÍKOVÁ, Mária, a kol. *Základy obchodného práva pre ekonómov*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 311 s. ISBN 978-80-8168-727-3.

Internetové zdroje

8. *Hoteliéri vítajú zrušenie kategorizácie ubytovania. Chcú transparentnejší systém*. In: Pravda. [online]. 9.2.2021. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/577434-hotelier-vitaju-zrusenie-kategorizacie-ubytovania-chcu-transparentnejši-system/>
9. *Kapacity a výkony ubytovacích zariadení v Slovenskej republike - ročné údaje*. In: DATAcube. [online]. Dostupné na: http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/cr2001rs/v_cr2001rs_00_00_00_sk
10. ŠTRBA Marek. *Zrušenie vyhlášky o kategorizácii ubytovacích zariadení*. In: Podnikateľské centrum. [online]. 10.2.2021. Dostupné na: <https://podnikatelskecentrum.sk/zrusenie-vyhlasky-o-kategorizacii-ubytovacich-zariadeni/>
11. Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre. *Vzory prevádzkových poriadkov. Prevádzkový poriadok ubytovacieho zariadenia*. [online]. Dostupné na: <https://www.ruvznr.sk/dokumentynew/vzoryppvz/ubytovanie.pdf>
12. ŠENKOVÁ, Anna. *KATEGORIZÁCIA A KLASIFIKÁCIA UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ NA SLOVENSKU – MINULOSŤ, SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ*. In: Mladá veda. [online]. Prešov: UNIVERSUM, spol. s r. o., jún 2020, roč. 8, č. 1, s. 41-42. ISSN 1339-3189. Dostupné na: https://www.mladaveda.sk/casopisy/2020/01/01_2020_04.pdf

Použité právne predpisy

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu v platnom znení,

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v platnom znení – hlavným vykonávacím predpisom je vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia,

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení,

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v platnom znení.